

MALTA

QORTI TAL-APPELL
(Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tas-27 ta' Novembru, 2024

Appell Inferjuri Numru 113/2023 LM

Steve Holland (K.I. nru. 452469M)
(‘ir-rikorrent’)

vs.

Office Group Limited (C 39197)
(‘is-soċjetà intimata’)

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul prinċipalment mis-soċjetà intimata **Office Group Limited (C 39197)**, [minn issa ‘l quddiem ‘is-soċjetà intimata’], mid-deċiżjoni mogħtija mit-Tribunal Industrijali [minn issa ‘l quddiem ‘it-Tribunal’] fis-7 ta’ Novembru, 2023, liema deċiżjoni għet emendata bid-digriet tal-21 ta’ Novembru, 2023 [minn issa ‘il quddiem ‘id-deċiżjoni appellata’], segwit minn

appell magħmul b'mod incidental i mir-rikorrenti **Steve Holland (K.I. nru. 452469M)** [minn issa 'l quddiem 'ir-rikorrent']. Permezz tad-deċiżjoni mogħtija fis-7 ta' Novembru, 2023, it-Tribunal iddeċieda illi:

*“Illi għar-raġunijiet sopracitati t-Tribunal, filwaqt li qiegħed jiddikjara li t-tkeċċija mill-impjeg tar-rikorrent, Steve Holland, ma saritx għal raġuni valida u ġusta skont il-liġi mis-soċjetà intimata, Office Group Limited. Għalhekk dan it-Tribunal qiegħed jillikwida kumpens fl-ammont ta' sitt xhur paga, liema kumpens għandu jitħallas mis-soċjetà intimata Office Group Limited, u li minnhom għandhom jitnaqqsu ħamsin fil-mija (50%) tal-ammont tal-istess sitt xhur paga, u dan stante n-negliġenza kontributorja tar-rikorrent; jikkundanna lis-soċjetà intimata, Office Group Limited sabiex tħallas l-ammont ta' **ħamest elef euro (€5,000)** ossia l-ammont ta' sitt xhur paga u li minnhom jiġu dedotti ħamsin fil-mija (50%) tal-istess perijodu ta' paga, fi żmien xahar mid-data ta' din id-deċiżjoni, lir-rikorrent, Steve Holland, u dan wara li dan it-Tribunal ħa wkoll in konsiderazzjoni l-azzjonijiet kontributorji tar-rikorrent, kif spjegat aktar 'il fuq, li waslu għal din it-terminazzjoni mill-impjeg.”*

2. Permezz tad-digriet tal-21 ta' Novembru, 2023, it-Tribunal iddeċieda ulterjorment illi:

“Għaldaqstant, it-Tribunal għar-raġunijiet fuq mogħtija qiegħed jilqa' limitatament it-talba tar-rikorrent fejn qiegħed jiċċara li l-ammont ta' kumpens dovut lir-rikorrent għandu jingħata mis-soċjetà intimata hu dak ta' sitt elef euro (€6,000), u mhux dak ta' ħamest elef euro (€5,000), kif hemm ordnat fid-deċiżjoni tat-8 ta' Novembru, 2023 (sic!). It-Tribunal ibbaża l-kalkolu tiegħu fuq l-aħħar kuntratt ta' impjeg tal-istess rikorrent u kif ukoll ħa in konsiderazzjoni d-differenza arbitrio boni viri tal-kummissjonijiet dovuti lir-rikorrent.

Għalhekk l-ammont ta' sitt elef euro (€6,000) għandu jitħallas lir-rikorrent mis-soċjetà intimata fl-istess żmien ordnat fid-deċiżjoni mogħtija fit-8 ta' Novembru, 2023 (sic!), u cioè dak ta' xahar, liema perijodu ta' xahar għandu jibda jiddekorri mid-data ta' dan id-Digriet.”

Fatti

3. Permezz tar-rikors ipprezentat minnu quddiem it-Tribunal, ir-rikorrent spjega li huwa kien impjegat mas-soċjetà intimata b'kuntratt indefinit tad-9 ta' Jannar, 2012 b'perijodu ta' prova għal sitt xhur, bħala "*Sales and Marketing Manager*", u fis-6 ta' Novembru, 2013 huwa gie mkeċċi mill-impjieg mill-prinċipal tiegħu mingħajr ma ngħata ebda twissija. Ir-rikorrent spjega li huwa qiegħed jikkontesta t-tkeċċija tiegħu mill-impjieg għaliex fil-fehma tiegħu, il-prinċipal ma kellux 'raġuni tajba u suffiċjenti' biex jitterminalu l-impjieg *ai termini* tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta, u dan għaliex huwa ma ngħatax raġuni għat-tkeċċija, ħlief li saru numru ta' akkużi infondati *f'email* li ntbagħtet lilu wara li tkeċċa; minħabba li l-mod kif tkeċċa juri attitudni abbużiva u aggressiva fil-konfront tiegħu, rifless *f'azzjonijiet ferm umiljanti*, b'turija ta' disrispett lejha bħala individwu, liema attitudni kellha wkoll effett ħażin fuq saħħet ir-rikorrent; u fi kwalunkwe każ it-tkeċċija tiegħu mill-impjieg saret mingħajr ma ttieħdu proċeduri ġusti fil-konfront tiegħu. Ir-rikorrent qal li huwa dejjem kien leali lejha il-prinċipal tiegħu, kellu riżultati eċċellenti u ċertifikati tajbin, u sa ftit granet qabel tkeċċa mill-impjieg huwa kien akkumpanja lill-prinċipal tiegħu waqt konferenza internazzjonali mal-fornituri tal-prodotti mibjugħa mis-soċjetà intimata *f'Malta*. Ir-rikorrent qal ukoll li huwa kellu livell għoli ta' responsabbiltà. Qal li fix-xogħol tiegħu kien jiltaqa' direttament ma' klijenti għan-nom tas-soċjetà intimata. Qal ukoll li kellu numru ta' impjegati fid-dipartiment tiegħu li huwa kien iħarriġhom *f'xogħolhom*. Ir-rikorrent qal li kien hemm numru ta' kundizzjonijiet tal-impjieg li s-soċjetà intimata naqset milli tonora fil-konfront tiegħu, bħal per eżempju fir-rigward tal-vettura tal-

kumpanija *ai termini* tal-klawsola numru 4 tal-kuntratt tal-impjieg, hekk kif ir-rikorrent spjega li huwa kien imġiegħel jiffirma dokument li permezz tiegħu wara t-terminazzjoni tal-impjieg tnaqqsitlu l-paga minħabba l-*insurance* li kienet tħallset fuq il-vettura, u r-rikorrent qal li din kienet azzjoni illegali oħra li s-soċjetà intimata ma setgħetx tobbligah li jagħmel. Ir-rikorrent qal li għal xi raġuni, huwa dejjem tħallas b'mod differenti mill-kollegi tiegħu, tant hu hekk li huwa ma kienx jieħu s-salarju kull xahar, iżda kien jithallas kull meta jogħgħobha s-soċjetà intimata. Qal ukoll li minbarra l-konsegwenzi materjali ta' dan kollu, dan juri li huwa kien ittrattat b'mod differenti minn impjegati oħra, u dan mingħajr ebda raġuni valida, iżda bi prepotenza kbira. Qal ukoll li f'dokument li ċċirkola d-direttur manigerjali tas-soċjetà intimata wara t-terminazzjoni tal-impjieg, dan ipprova jagħti l-impresjoni li t-tkeċċija tiegħu kienet minħabba *redundancy*, billi r-rikorrent kien qiegħed jingħata ġimagħtejn *notice*. Ir-rikorrent qal li din hija asserzjoni inveritiera u żvijanti. Qal ukoll li s-soċjetà intimata naqqset unilateralment u drastikament l-ammonti dovuti lilu bħala kummissjoni skont il-kuntratt oriġinali bejn il-partijiet. Ir-rikorrent qal li l-kuntratt kien jinkludi klawsoli li illegalment jippermettu lis-soċjetà intimata temenda unilateralment l-kuntratt u l-kundizzjonijiet, diment li l-impjegat ikun infurmat, imma tali klawsoli mhumiex legali stante li huma ingusti fuq l-impjegat li bħala l-parti d-dgħajfa ma jkollux dritt jinnegozja l-kundizzjonijiet jew iwaqqaf lis-soċjetà intimata milli taqbad u tibdel il-kundizzjonijiet tax-xogħol kif ġieb u laħaq, f'dan il-każ il-paga. Ir-rikorrent qal li dan kollu qiegħed jikkawżalu ħafna ħsara, kemm fir-rigward ta' finanzi kif ukoll ta' saħħa, u huwa dam mingħajr xogħol għal tul ta' żmien mingħajr ebda introjtu, fl-istess waqt li huwa obligat iħallas manteniment mensili għat-tifla tiegħu. Barra minn hekk

ftit ġimgħat qabel intemm l-impjieg tiegħu, huwa daħal għal spiza ta' vettura ġdida li kellha titħallas b'kambjali mensili. In vista ta' dan kollu, ir-rikorrent talab lit-Tribunal jiddikjara li t-tkeċċija tiegħu mill-impjieg kienet ingusta u mhux għal raġuni tajba u valida skont il-liġi; li l-klawsoli tal-kuntratt li jippermettu tibdil fil-kundizzjonijiet tal-impjieg b'mod unilaterali mis-soċjetà intimata huma illegali u inforzabbli u għalhekk kwalunkwe bdil fil-kundizzjonijiet tax-xogħol magħmula unilateralment mill-prinċipal, kien illegali u null, b'tali mod li għandhom jibqgħu japplikaw il-klawsoli oriġinali vinkolanti bejn il-partijiet; li l-fatt li s-soċjetà intimata naqqset mill-aħħar paga tar-rikorrent somma li tirrappreżenta *insurance*, huwa illegali, u għalhekk l-ammont imnaqqas huwa dovut lir-rikorrent; jagħti kull ordni u/jew rimedju li jidhirlu li huwa meħtieġ biex jirrimedja l-ksur taħt dawk il-provvedimenti li jidhirlu xierqa; u jillikwida l-kumpens pagabbli lilu u jikkundanna lis-soċjetà intimata tħallas lir-rikorrent il-kumpens u kull ammont hekk likwidat.

4. Is-soċjetà intimata wiegħbet li t-terminazzjoni tal-impjieg tar-rikorrent saret għal raġuni valida u suffiċjenti fil-liġi, u wara li huwa kien ingħata diversi twissijiet. Qalet li fuq terminu ta' sentejn, ir-rikorrent naqas fil-konfront tagħha f'diversi okkażjonijiet, ingħata twissijiet aktar minn darba u ġie spjegat lilu fejn u għal liema raġuni kien naqas, imma minkejja dan huwa baqa' jippersisti fl-iżball u fin-nuqqasijiet tiegħu. Is-soċjetà intimata qalet li mhux minnu li fil-konfront tar-rikorrent ma ġewx osservati l-kundizzjonijiet tal-impjieg, u hija dejjem imxiet mat-termini tal-kuntratt bejn iż-żewġ partijiet, u kien ir-rikorrent li kiser id-dispożizzjonijiet tal-imsemmi ftehim. Is-soċjetà intimata qalet ukoll li r-rikorrent tħallas dak kollu li kien dovut lilu, u ma fadal xejn pendenti

bejniethom. Is-soċjetà intimata spjegat li filwaqt li huwa minnu li r-rikorrent tħallas ġimagħtejn *notice* fit-terminazzjoni tal-impjeg tiegħu, dan ma sarx biex tingħata impressjoni ta' *redundancy*, iżda bi żball, tant hu hekk li ser jinbdew proċeduri ċivili sabiex titħallas lura l-imsemmija somma li tħallset lir-rikorrent bi żball, liema somma tikkostitwixxi arrikkiment indebitu favur ir-rikorrent. Is-soċjetà intimata spjegat li r-rikorrent anki intalab jirrifondi din is-somma lura, iżda dan baqa' inadempjenti. Is-soċjetà intimata qalet li anki fuq it-*termination form* tal-ETC, hemm indikat li r-rikorrent ġie '*dismissed*', u din ir-raġuni qatt ma ġiet mibdula. Is-soċjetà intimata qalet li hija dejjem imxiet ma' dak li tgħid il-liġi, osservat u irrispettat id-drittijiet tar-rikorrent, u hija kienet intitolata tiegħu d-deċiżjonijiet tagħha mingħajr indħil jew theddid, u għalhekk ħadet id-deċiżjonijiet tagħha b'rispett lejn il-liġijiet u r-regolamenti. Is-soċjetà intimata eċċepiet li safejn it-talbiet tar-rikorrent imorru lil hinn minn talba għal dikjarazzjoni li kien hemm tkeċċija ingusta, it-Tribunal għandu jippronunzja ruħhu billi jastjeni milli jiegħu konjizzjoni ta' tali talbiet, stante li jekk jagħti deċiżjoni fir-rigward, ikun qiegħed imur *ultra vires* u *ultra petita*.

Id-Deciżjoni Appellata

5. It-Tribunal, permezz tad-deċiżjoni mogħtija minnu fis-7 ta' Novembru, 2023, iddeċieda li t-tkeċċija tar-rikorrent mill-impjeg kienet ingusta, u dan wara li għamel is-segweni konsiderazzjonijiet:

"Il-Fatti fil-Qosor tal-Każ in deżamina.

Illi r-rikorrent, kif ġia sar aċċenn aktar 'il fuq, kien impjegat mas-soċjetà intimata bħala Sales & Marketing Manager mid-9 ta' Jannar, 2012 u dan sa ma ġie tterminat

L-impjieg tiegħu fis-6 ta' Novembru, 2013, u dan minhabba n-nuqqasijiet tal-istess rikorrent. In oltre, ir-rikorrent kien ingħata diversi twissijiet dwar dawn in-nuqqasijiet tiegħu. Illi s-soċjetà intimata allegat li l-attitudni tar-rikorrent kienet ta' natura arroganti. Is-soċjetà intimata saħqet li l-mod kif ir-rikorrent kien ikellem u jikkomunika mal-impjegati l-oħra sħabu u kif ukoll mad-dirigenti tas-soċjetà intimata xejn ma kien dinjituż. Dan kollu kien ġej mill-fatt, u dan kif dejjem sostniet u allegat is-soċjetà intimata, minhabba l-fatt li r-rikorrent kien jippretendi li jithallas il-kummissjonijiet (commissions) meta jippretendi hu. Ir-rikorrent ma kienx jagħti każ li kien hemm ċertu policies dwar il-kummissjonijiet.

Mill-banda l-oħra r-rikorrent dejjem sostna li hu ġie tterminat mill-impjieg tiegħu b'mod ingust u li hu dejjem ġab l-interessi tas-soċjetà intimata qabel kollox.

Konsiderazzjonijiet tat-Tribunal Industrijali

Din il-kwistjoni ta' xogħol tikkonċerna sitwazzjoni fejn ir-rikorrent, Steve Holland qiegħed jallega li s-soċjetà intimata, Office Group Limited, itterminatlu l-impjieg tiegħu ingustament. Is-soċjetà intimata da parti tagħha rribattiet għal dak li allega r-rikorrent fejn saħqet li l-impjieg tar-rikorrent ġie terminat minhabba l-attitudni tiegħu, u li l-istess rikorrent kien dejjem jilmenta u jargumenta dwar il-commissions, u li kien jippretendi li jithallas minn qabel ikun sar il-bejgħ tal-prodott.

F'din il-kwistjoni ta' xogħol xehdu diversi xhieda, fosthom impjegati u ex-impjegati tas-soċjetà intimata u kif ukoll ir-rikorrent u d-direttur tas-soċjetà intimata Anthony Micallef. L-istess Anthony Micallef fix-xhieda tiegħu elenka d-diversi problemi li jaqla' kontinwament ir-rikorrent matul il-perijodu li dam impjegat mas-soċjetà intimata.

In oltre, kienu inqalgħu sitwazzjonijiet oħra fejn ir-rikorrent ma kienx issottometta tender fil-ħin, u d-direttur tas-soċjetà intimata, Anthony Micallef kien ħa paċenzja u reġa' ta ċans lir-rikorrent. Ix-xhud Rocco Festari irrileva li kien hemm ordni mal-kumpannija Medelec u li din il-kumpannija ċaħdet li kienet għamlet xi ordni, u addirittura kien hemm allegazzjonijiet li l-firma kienet ġiet iffalsifikata. Dan l-istess xhud, Rocco Festari kien xehed li r-rikorrent kien ikun aggressiv mal-kollegi tiegħu u li kien dejjem jilmenta dwar il-commissions. (fn. 1: seduta tal-1 ta' Frar, 2016, xhieda ta' Rocco Festari, paġna 4 tat-traskrizzjoni).

Dan ix-xhud saħaq li meta kien għamel kuntatt mal-kumpannija Medelec dwar il-bejgħ ta' prodott, magna tal-ikkuppjar (photocopier), u li kien responsabbli minn dan il-prodott ir-rikorrent, kien ġie mgħarraf li l-purchase order ma kinitx tas-soċjetà intimata, iżda kienet ta' kumpannija oħra, u li l-firma kienet iffalsifikata. Dan ix-xhud sostna li għalkemm kienu vverifikaw u rrizulta li l-bejgħ ta' dan il-prodott ma kienx sar

lill-Medelec, ir-rikorrent kien xorta talab lid-dipartiment tal-accounts biex jithallas il-kummissjoni (commission). (fn. 2: ibid, paġna 11 tat-traskrizzjoni)

Dan ix-xhud spjega wkoll li l-incident li kien ġara meta tħalla d-dawl jixgħel tad-Demo Centre, li jinsab fis-showroom ta' Fleur-de-Lys. Meta kien ġie kkuntattjat mid-direttur tas-soċjetà intimata dwar dan, ix-xhud qal li kien daħal fis-sistema tad-Demo Centre u intebaħ li kien hemm ir-rikorrent, flimkien ma' kollega tiegħu, André Ribeiro. Id-direttur, Anthony Micallef kien mar fuq il-post sabiex jara eżatt x'kien ġara. Ix-xhud ikkonferma li kien għamel DVD u li ġie esebit minn Anthony Micallef. Ix-xhud sostna li meta Anthony Micallef kien ċempillu, hu kien ra, mill-camera (CCTV) lir-rikorrent iwieġeb it-telefon, u li meta kien lesta dan id-DVD, Anthony Micallef kien qallu li r-rikorrent kien għadu kif daħal peress li kien għadu ġej minn laqgħa ma' klijent. Ix-xhud sostna li dan ma kienx minnu għax ir-rikorrent kien ilu ġewwa d-Demo Centre. (fn. 3 – seduta tal-1 ta' Frar, 2016, paġna 14 tat-traskrizzjoni).

Ix-xhud semma wkoll li meta l-impjieg tar-rikorrent ġie tterminat hu kien ingħata struzzjonijiet minn Anthony Micallef sabiex imur jiġbor il-computers u xi affarijiet tas-soċjetà intimata mingħand ir-rikorrent u André Ribeiro u jtilqu mill-uffiċini. Ix-xhud irrileva wkoll li r-rikorrent u André Ribeiro kienu bdew jiffittjaw xi air freshener huma u ħerġin mill-uffiċini.

Illi minn dak li xehed Anthony Micallef it-Tribunal jinnota kemm ir-rikorrent kellu attitudni xejn dinjituża fuq il-post tax-xogħol. Id-direttur, Anthony Micallef, semma l-incident ta' meta kien tħalla d-dawl mixgħul fid-Demo Centre u li hu kien mar personalment jara x'kien ġara. In oltre, Anthony Micallef spjega l-episodju ta' meta kien hemm l-allegata firma falza fuq purchase order. (fn. 4: ibid xhieda ta' Anthony Micallef, paġna 29 tat-traskrizzjoni).

In oltre, kien hemm persuni oħra li xehdu f'din il-kwistjoni ta' xogħol, fosthom Christine Galea u David J. Dingli. Ix-xhud Christine Galea ipprezentat diversi dokumenti relatati mal-impjieg tar-rikorrent, fosthom il-mod kif ir-rikorrent kien jithallas il-kummissjoni (commission).

Din ix-xhud spjega li kien ġie emendat il-kuntratt tal-impjieg tar-rikorrent fis-sena 2013 fejn kien hemm zieda fis-salarju tar-rikorrent u li kien hemm qbil mas-soċjetà intimata dwar l-istruttura tal-kummissjonijiet (commission structures).

Din ix-xhud sostniet li r-rikorrent kien oġġezzjona ħafna għal dan il-ftehim u dan għalkemm kien iffirma xi paġni minn dan il-kuntratt hekk kif emendat, iżda mhux kollu. In oltre, kien sar xi forma ta' ftehim verbali dwar kif ir-rikorrent kellu jithallas il-kummissjonijiet. In oltre, kien hemm ukoll kondizzjoni li kienet tgħid li jekk jintlaħaq

il-bejgħ ta' 70% tal-miri tal-bejgħ (target sales), kien jingħata bonus lill-ħaddiema tas-sales team. (fn. 5: vide xhieda ta' Christine Galea, seduta tas-26 ta' Ottubru, 2015)

Ix-xhud David J. Dingli fl-istess seduta xehed li hu kellu kumpannija tiegħu u li kien imqabbad mis-soċjetà intimata bħala konsulent fil-management (management consultancy). Dan ix-xhud irrileva li hu kien preżenti meta r-rikorrenet għamel l-intervista tax-xogħol (job interview) mas-soċjetà intimata, u li hu stess kien irrakkomanda lis-soċjetà intimata sabiex timpjega lir-rikorrenet. Dan ix-xhud kien involut fl-abbozzar tal-kuntratt tal-impjeg tar-rikorrenet.

Dan ix-xhud spjega li r-rikorrenet kellu l-kapaċità fil-bejgħ tal-prodott iżda ma kellux dik il-kapaċità maniġerjali man-nies tiegħu. Kellu nuqqasijiet għal dak li hu immaniġġjar, bħala ippjanar, dokumentazzjoni, rapportaġġ, fejn qatt ma kien sar rapport, u dan addirittura anke meta ġie mitlub li jagħmel dan. Dan ix-xhud sostna li dak li osserva hu dwar il-mod kif imexxi r-rikorrenet kien "It is more a day to day ad hoc management style". (fn. 6: xhieda ta' David Dingli, seduta tas-26 ta' Ottubru, 2015, paġna 12 tat-traskrizzjoni)

Dan ix-xhud ukoll sostna li kien innota li meta kienu jsiru l-laqqgħat fejn ma kinux ikunu preżenti nies oħra, kien hemm ukoll element ta' insubordinazzjoni da parti tar-rikorrenet. Dan kien isir billi meta s-Sur Anthony Micallef kien jagħtih xi struzzjonijiet dwar kif għandu jopera, ir-rikorrenet kien joġġezzjona u jagħmel kif irid hu. Dan sar kemm-il darba fil-preżenza ta' dan ix-xhud. Dan ix-xhud kien ukoll involut fit-tieni kuntratt tar-rikorrenet, fejn kienet inbidlet il-paga bħala gross salary, u kif ukoll l-istruttura tal-kummissjonijiet (commission structure).

Dan ix-xhud spjega li dwar il-commission structure kienet saret pressjoni mill-Ġermanja, ossia mir-rappreżentanti tal-marka Konica, fejn ix-xhud kien muri kif tintuża l-commission structure fil-Ġermanja. Raġuni oħra għaliex kienet inħasset il-ħtieġa li jsir bdil fil-commission structure kien li fil-kuntratt oriġinali, ir-rikorrenet kien xorta jieħu l-commission għal dak li jkun bieġħ hu, u dan anke jekk in-nies tiegħu ma kinux jagħmlu bejgħ. Għalhekk kienet inħasset il-ħtieġa li bħala marketing manager ir-rikorrenet kellu jkun responsabbli ukoll għall-bejgħ li jagħmlu n-nies tiegħu, ossia t-team tiegħu. Din il-policy kien ħadem fuqha x-xhud u kienet tapplika mhux għar-rikorrenet biss, iżda kienet tapplika għal kull min kien responsabbli mill-bejgħ (sales). (fn. 7: ibid, paġna 15 tat-traskrizzjoni)

Ix-xhud, David J. Dingli, sostna li r-rikorrenet qatt ma kien kuntent b'din il-policy, u dan għalkemm kien iffirma quddiem dan ix-xhud. Il-problemi kienu jinqalgħu fl-aħħar tax-xahar għax ir-rikorrenet kien ikun irid dak li jaqbel lilu. Dan kollu x-xhud esperjenzah

personalment u dan stante li r-rikorrent kien jittellem max-xhud dwar il-ħlas tiegħu tal-commission.

In oltre, spjega dan ix-xhud, id-direttur Anthony Micallef wara li kien ra li kien hemm dawn l-argumenti dwar il-commission kien iddeċieda li jibdel il-policy tal-commissions u kien ta lir-rikorrent commission ta' 2.5% għal kull bejgħ (sale) li kien jagħmel. Dan kien irrispettivament x'kienu jagħmlu n-nies tar-rikorrent, ossia t-team tiegħu. Dan ix-xhud sostna li għar-rikorrent l-istruttura tal-kummissjonijiet kienet inbidlet darbtejn minn mindu kien impjegat mas-soċjetà intimata. (fn. 8: ibid, paġna 17 tat-traskrizzjoni)

Dan ix-xhud sostna għalkemm ir-rikorrent kien kuntent b'dan il-ftehim tal-aħħar, u dan anke jekk ma jkunx laħaq il-miri (targets) jew ma kienx idaħħal id-dokumenti fiz-żmien stipulat, kien jippretendi li għandu jithallas tal-commission. Għalkemm ir-rikorrent ma jkunx għadu daħħal id-dokumenti kollha neċessarji sabiex jieħu l-commission, sostna dan ix-xhud, Anthony Micallef kien jaċċetta li r-rikorrent jithallas xorta l-commission. Ix-xhud saħaq li dawn kienu sitwazzjonijiet ta' subordinazzjoni (sic!) kontinwa da parti tar-rikorrent.

Dan ix-xhud spjega wkoll dwar l-aġir tar-rikorrent u kif ukoll il-lingwaġġ xejn dinjituż li kien juża mas-superjuri tiegħu. Ix-xhud kien ukoll il-persuna li kien inkarigat sabiex josserva s-CCTV fil-ġurnata ta' meta r-rikorrent kien ġie terminat mill-impjeg, u li kien għamel DVD. Dan id-DVD kien sar peress li Anthony Micallef kien qallu li r-rikorrent kien qiegħed jigdiblu billi jgħidlu li kien għadu kif wasal wara li kien ma' kljent, meta skont Anthony Micallef dan ma kienx minnu. Ix-xhud, David Dingi, spjega li kien, permezz tad-DVD li ra lir-rikorrent ma' impjegat ieħor li kienu ġo kamra u damu madwar nofs siegħa, u wara ħarġu. (fn. 9: xhieda ta' David Dingli, seduta tas-26 ta' Ottubru, 2015, paġna 21 tat-traskrizzjoni).

It-Tribunal evalwa l-provi kollha li tressqu f'din il-kwistjoni ta' xogħol, speċjalment l-emails skambjati bejn ir-rikorrent u d-direttur tas-soċjetà intimata, Anthony Micallef. It-Tribunal jinnota li r-rikorrent kien kontinwament jilmenta dwar il-ħlas tal-kummissjonijiet lilu dovuti. In oltre, mill-istess emails tar-rikorrent jirriżulta bl-aktar mod ċar li r-rikorrent kien juża ton kemm xejn arroganti mal-istess superjuri. Dan kollu jikkonferma dak li xehed David J. Dingli dwar il-mod arroganti kif ir-rikorrent kien jikkomunika mal-impjegati sħabu.

Da parti tiegħu r-rikorrent dejjem iddefenda l-atteggjament tiegħu u kien sostna li hu dejjem kien jagħmel ħafna bejgħ u li ftit qabel kien tkeċċa kien tkellem mal-prinċipal tiegħu, Anthony Micallef fejn kien qallu li kien se jkollhom Milied tajjeb, u dan peress

li kien laħaq il-miri tal-bejgħ. Ir-rikorrent sostna li hu wara li tkeċċa mill-impjieg kien mar quddiem il-Bord tal-Appell tad-DIER, fejn kien ġie deċiż li kien ġie mkeċċi illegalment. (fn. 10: xhieda tar-rikorrent, seduta tal-31 ta' Ottubru, 2017 paġna 14 tat-traskrizzjoni)

Ir-rikorrent baqa' jisħaq, u dan kif xehed fis-seduta tas-6 ta' Frar, 2018, fejn sostna li tlett ijiem qabel tkeċċa kien għamel "żewġ sales kbar", u kien qal lil Anthony Micallef, "lesti ċ-cheque book għax we did it". (fn. 11: vide xhieda tar-rikorrent seduta tas-6 ta' Frar, 2018)

Da parti tad-direttur tas-soċjetà intimata, Anthony Micallef, dan fix-xhieda tiegħu dejjem baqa' jsostni li r-rikorrent kien jilmenta ħafna u kien ikun irid il-commissions mill-ewwel. In oltre, ċaħad li hu kien ittermina l-impjieg tar-rikorrent minħabba kwistjoni ta' rivista (magazine). Anthony Micallef ċaħad li keċċa lir-rikorrent għax kien sar żball f'din ir-rivista.

Is-Sur Micallef baqa' jsostni li l-impjieg [sic!] tar-rikorrent kien minħabba li meta kien għaddej minn ħdejn is-showroom hu kien ra d-dawl mixgħul, u r-rikorrent flimkien ma' impjegat ieħor ħarġu mill-kuritur li kien hemm ħdejn il-kċina. Kienu ċemplu lir-rikorrent u dan kien qallhom li kien għadu kif wasal f'din is-showroom, meta fil-verità kien qiegħed ipejjep flimkien ma' impjegat ieħor. Anthony Micallef għalkemm ma kienx rahom ipejpu assumu dan għax mill-bieb ħareġ ħafna duħħan. Wara li lestew bdew jisprenjaw biex ineħħu r-riħa. L-impjegat l-ieħor li kien miegħu r-rikorrent kien André Ribeiro. Fil-kontro-eżami li kien sar tas-Sur Micallef dan sostna li ma setax jikkonferma jekk kienx tkellem ma' André Ribeiro dwar it-terminazzjoni tar-rikorrent. (fn. 12: vide xhieda in kontro-eżami ta' Anthony Micallef, seduta tal-10 ta' April, 2018)

Dakinhar li kien ġie tterminat mill-impjieg ir-rikorrent, Anthony Micallef kien ċempel lis-showroom fejn kien mal-impjegat l-ieħor iżda ma kinux wiegħbu t-telefon. Anthony Micallef wara li kien ra hekk kien ċempel lis-service manager u qallu biex imur f'din is-showroom u talbu jieħu l-mobile phone tagħhom (tar-rikorrent u l-impjegat l-ieħor) u jmorru d-dar. Dan kien sar peress li r-rikorrent kien qal lil Anthony Micallef li kien għadu kif wasal minn barra. Fl-imsemmi kontro-eżami Anthony Micallef, u dan ġie nnotat mit-Tribunal, kien evasiv għad-domandi tal-konsulent legali tar-rikorrent.

Dwar it-terminazzjoni tal-impjegat André Ribeiro, Anthony Micallef ikkonferma li kien ittermina mix-xogħol lir-rikorrent biss, u dan għalkemm kien ta struzzjonijiet lis-service manager sabiex jiġbor l-oġġetti tat-tnejn li huma. Minn dan il-kontro-eżami ħareġ ċar li Anthony Micallef kien ried li jittermina l-impjieg tar-rikorrent minħabba l-problemi kontinwi li kien ilhom għaddejmin minn qabel dan l-incident tas-showroom.

L-istess Anthony Micallef ikkonferma wkoll li s-soċjetà intimata qatt ma kienet ħarġet charge letter lir-rikorrent. Kull ma kien ingħata r-rikorrent kienu twissijiet (warnings) u li qatt ma kienu bil-kitba jew formali. Dwar André Ribeiro irrizulta mill-kontro-eżami li dan wara kien telaq minn jeddu peress li kien ried jitlaq minn Malta.

Matul din il-kwistjoni ta' xogħol inqalgħet ukoll kwistjoni dwar recording li kien sar ta' laqgħa bejn André Ribeiro u Anthony Micallef, u jekk dan ir-recording hux ammissibbli jew le. Dwar dan il-punt kien ingħata digriet minn dan it-Tribunal fejn dan ir-recording kien ġie ammess bħala prova. (fn. 13: vide seduta tas-26 ta' Marzu, 2019)

Illi mill-provi kollha akkwiziti f'din il-kwistjoni ta' xogħol dan it-Tribunal iqis li r-rikorrent għandu karattru diffiċli, u minn dak li ħareġ mix-xhieda, speċjalment ta' David J. Dingli, mhux l-ewwel darba li r-rikorrent kien juża ton arroganti kemm mal-kollegi tiegħu u kemm mas-superjuri tiegħu.

Din il-kwistjoni ta' xogħol tikkonċerna t-tkeċċija li hi allegat li hi ingusta tar-rikorrent, Steve Holland, mis-soċjetà intimata. F'din il-kwistjoni ta' xogħol ġie allegat li r-rikorrent ma kienx rispettabbli xejn u addirittura kien hemm ukoll xi tip ta' insubordinazzjoni da parti tal-istess rikorrent. Ir-rikorrent, kif jidher ukoll mid-diversi emails li hemm skambjati mad-direttur, Anthony Micallef, kien juża ton pjuttost ostili u l-istess Micallef kien talab l-istess rikorrent biex iġiblu rispett u juża l-edukazzjoni.

Dwar l-episodju fejn ir-rikorrent kien baqa' fis-showroom, u kien qal lil Anthony Micallef li kien għadu kif wasal wara li kellu laqgħa ma' klijent, dan it-Tribunal ma jaqisx veritiera din il-verżjoni tar-rikorrent, u hu tal-fehma li r-rikorrent hu persuna li ma joqgħodx għall-ordnijiet, apparti li mhux persuna dixxiplinata. Impjegat għandu jifhem li għandu jġib rispett lejn is-superjuri tiegħu, u li għandu jobdi r-regoli tal-prinċipal tiegħu, ossia tal-azjenda li magħha jkun impjegat. Mill-argumenti li kien jaqla' r-rikorrent dwar il-commissions jirrizulta ċar li r-rikorrent kien jagħmel li jfettillu f'rasu u ma jaċċettax il-policies tas-soċjetà intimata. Hi xi ħaġa normali li min iħaddem, ossia l-prinċipal, ifassal ir-regolamenti tal-azjenda li jkun imexxi. In oltre, f'post tax-xogħol għandu jkun hemm id-dixxiplina u impjegat għandu jimxi mar-regolamenti imposti.

In oltre, l-episodju dwar l-iffalsifikar fuq ordni ta' Medelec għax-xiri ta' photocopier, għalkemm ma hemm ebda prova li tipponta lejn ir-rikorrent, dan it-Tribunal jaraha stramba kif ir-rikorrent baqa' jinsisti li jrid il-commission, meta kien ħareġ bl-aktar mod ċar li din l-ordni qatt ma kienet saret mis-soċjetà Medelec. Dawn l-istanti jitfgħu dawl ikrah fuq ir-rikorrent, u huma ta' indikazzjoni ċara kemm ir-rikorrent għandu karattru diffiċli. Mix-xhieda ta' Rocco Festari wkoll joħroġ ċar il-karattru aggressiv tar-

rikorrent, u dan fid-dawl tal-attitudni tiegħu versu l-istess kollegi tiegħu u kif ukoll waqt il-laqgħat mad-dirigenti tas-soċjetà intimata. Ir-rikorrent dejjem jippretendi li tgħaddi tiegħu u li jsir kif irid hu. Dan it-Tribunal ukoll kellu l-opportunità li josserva l-komportament tar-rikorrent waqt ix-xhieda tiegħu speċjalment in kontro-eżami, u t-Tribunal ħa stampa ċara tal-karattru tar-rikorrent. (fn. 14: vide kontro-eżami tar-rikorrent, seduta 3 ta' Novembru, 2020)

Kull azjenda jkollha sett ta' regolamenti, proċeduri ta' dixxiplina, u policies li timxi fuqhom, u dan dejjem sakemm ikunu raġonevoli u legali (reasonable and lawful). Mill-banda l-oħra l-impjegati għandhom l-obbligu li josservaw dawn ir-regoli, proċeduri u policies, u li jobdu l-ordnijiet li jingħataw mis-superjuri tagħhom, basta li jkunu fil-limiti tal-legalità u tar-raġonevolezza. Għalhekk ma jstax persuna bħar-rikorrent jippretendi li dawn ir-regoli u policies ma jkunux japplikaw għalih, jew addirittura li jiddetta dak li jrid hu u dak li konvenjentement jaqbel lilu.

Mill-provi rrizulta b'mod ċar li Anthony Micallef kien widdeb kemm-il darba lir-rikorrent dwar l-attitudni ostili tiegħu, iżda qatt ma ħareġ twiddiba formali bil-miktub. Dwar l-istanti meta jittieħdu in konsiderazzjoni fl-intier tagħhom juru kemm ir-rikorrent ma kien jagħti każ lil ħadd, lanqas lill-prinċipal tiegħu li kien urieh fl-emails dwar l-attitudni tiegħu. F'post tax-xogħol hi ħaġa normalissima li tinzamm id-dixxiplina, u dan sabiex l-azjenda timxi b'serjetà u rettezza.

L-awtur Norman Selwyn rigward dawn is-sitwazzjonijiet ta' dixxiplina fuq il-post tax-xogħol isostni:

"12.44 The rules should be clear and readily understandable by all affected employers, and should not be confused with extraneous matters. In Rigden-Murphy v Securicor Ltd, the claimant was dismissed after being seen to be breaking a company rule concerning the transfer of money from a bank to his vehicle. The rule in question was contained in a manual, which had 'Ten Golden Rules'. At the end, there was a statement that a failure to comply may lead to instant dismissal. Some of the 'rules' were in fact mere exhortations, such as 'Beware of complacency. Build up the habit of self-discipline'. Other rules had in the past been dealt with by a warning. It was held that the dismissal was unfair. The rules were somewhat ambiguous, in that they contained matters which were unconnected with discipline, and there was no clear line between those rules which attracted dismissal as punishment and those which were dealt with, if at all, with lesser severity." (fn. 15: Selwyn's Law of Employment 21st Edition – Astra Emir, Oxford University Press (2020) – par. 12.44, p. 348)

Impjegat għandu wkoll l-obbligu li jobdi dawk l-ordnijiet leġittimi li jingħata mill-prinċipal tiegħu. L-imsemmi awtur Norman Selwyn isostni li impjegat għandu:

“10.61 The employee undertakes to obey all lawful orders and reasonable orders ... the order was clearly lawful and reasonable, for it was within the express terms of the contract. In Pepper v Webb, a gardener used some choice expletives accompanied by words which indicated that he had no intention of obeying his employer’s instructions, and it was this refusal, rather than the language which accompanied it, which was held to be the breach of contract.”
(fn. 16: Selwyn’s Law of Employment 21st Edition – Astra Emir, Oxford University Press (2020) – par. 10.61, p. 297).

In oltre, l-istess direttur tas-soċjetà intimata, u dan kif joħroġ ċar mill-provi mressqa, kien ukoll mxebba bl-imgħiba tar-rikorrent, u dan stante li r-rikorrent kien dejjem jaqla’ l-kwistjonijiet. L-incident tas-showroom kien, kif jgħidu l-Ingliżi, the cherry on the cake, u l-prinċipal minħabba l-fatt li kien imxebba bl-attitudni tar-rikorrent, iddeċieda li jittersmina l-impjegat tiegħu immedjatament.

Fid-dritt industrijali u tal-impjegi prinċipal għandu wkoll l-obbligi tiegħu dwar il-mod kif għandha tiġi tterminata persuna, ossia impjegat mill-impjeg. L-awtur, Selwyn, hu tal-fehma li prinċipal għandu jaġixxi b’mod raġonevoli qabel jieħu deċiżjoni li jittersmina impjegat mill-impjeg. Dan l-awtur dwar dan il-punt isostni:-

“17.157 It must be remembered that even though a reason is capable of being another substantial reason for dismissal, the employer must still act reasonably in treating that reason as a sufficient reason for dismissal. To this, he should have full investigation of the problem, and explore any alternatives which may be available (Scott Packing and Warehousing Co v Paterson). There is no absolute requirement that consultation with the employee should take place, but this is one of the factors to be taken into account in determining if the employer has acted reasonably (Hollister v National Farmers’ Union). *(fn. 17: Ibid – par. 17.157, p. 440)*

Dwar il-mod kif aġixxiet is-soċjetà intimata, ossia l-prinċipal Anthony Micallef, mar-rikorrent, dan it-Tribunal hu tal-fehma li meta r-rikorrent baqa’ bl-imgħiba tiegħu ostili magħhom, iddeċieda li jittersmina l-impjegat tiegħu. Is-soċjetà intimata kienet lesta li teħles mir-rikorrent akkost ta’ kollox. Minn dan l-aspett dan it-Tribunal ma jaqbilx mal-mod, ċioe l-modus operandi, dwar kif id-direttur tas-soċjetà intimata ħa din id-deċiżjoni.

Għalkemm dan it-Tribunal jifhem il-frustrazzjoni li kellu Anthony Micallef minħabba l-attitudni ostili tar-rikorrent, mill-banda l-oħra meta żamm il-laqgħa ma' André Ribeiro ħareġ ċar, mir-recording, li Micallef kien ried ikun jaf mingħand André Ribeiro dwar tender li r-rikorrent kien issottometta tard, u dan wara li r-rikorrent kien gideb dwar dan lill-istess Micallef. Kien kemm kien problematiku fuq il-post tax-xogħol Anthony Micallef bħala direttur tas-soċjetà intimata kellu jkun aktar diligenti fil-mod kif aġixxa sabiex ittermina l-impjeg tar-rikorrent. Il-mod kif aġixxa l-prinċipal fejn tefa' pressjoni fuq Ribeiro, mhux aċċettabbli għal dan it-Tribunal, u dan kien kemm kien eżasperat Anthony Micallef. Din l-eżasperazzjoni ma ħallietx lil Micallef ikun razzjonali u ma kien qiegħed jara xejn ħlief li akkost ta' kollox jittermina l-impjeg tar-rikorrent. It-Tribunal iqis li dan l-incident ta' meta Anthony Micallef ra lir-rikorrent u lil André Ribeiro fis-showroom, kien motivat minn din is-sitwazzjoni eżasperata ta' Anthony Micallef u li ma setax jagħmel analiżi razzjonali tas-sitwazzjoni. It-Tribunal hawn iqis li din id-deċiżjoni tal-prinċipal Anthony Micallef ma kinitx razzjonali, iżda kienet ibbażata fuq il-frustrazzjoni li kellu minħabba l-komportament tar-rikorrent, u dan kien ilu għaddej mhux ħażin.

Għalkemm fil-liġi nostrana ma hemm xejn li jindika li trid tingħata twiddiba (warning), is-soċjetà intimata kienet ilha konxja mill-komportament tar-rikorrent. Is-soċjetà intimata qatt ma għamlet dan formalment mar-rikorrent, ossia tatu warning formali, sabiex tkun uriet lir-rikorrent li kienet imxebba b'din l-attitudni, u li ma kinitx se tittollera aktar. Kull ma kien sar kien biss li fl-emails tas-Sur Anthony Micallef kien wera lir-rikorrent li ma kienx qiegħed jieħu pjaċir bl-imġiba tiegħu, widdbu biex ma jibqax ikun arroganti, u kif ukoll li għandu juża l-edukazzjoni. Is-soċjetà intimata qatt ma ħarġet warning formali fejn spjegat lir-rikorrent b'mod ċar li jekk hu kien se jibqa' jippersisti bl-attitudni li kellu kien se jiġi tterminat mill-impjeg tiegħu.

Fid-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Appell, datata 2 t'Ottubru, 2009, din il-Qorti rriteniet li:-

*“Affermat is-suespost, is-soċjetà appellanti tadduċi bħala żball ġuridiku fir-raġonament tat-Tribunal il-punt illi la l-liġi u lanqas id-dottrina legali għal ċerti kategoriji ta' impjeggi ma jirrikjedu l-komunikazzjoni ta' twissija bil-miktub fl-okkażjoni ta' vjolazzjoni kontrattwali kommissa minn impjegat. Fil-kuntest, tirreferi għal para 12.116 (skont il-Ħmistax-il Edizzjoni, para 12.119) tal-opra ta' **Norman Selwyn “Law of Employment”** (Ed. Oxford University Press, 2008, paġna 357) fejn jingħad skont is-silta riprodotta mis-soċjetà appellanti illi “there is no rule of law which requires warnings to be given in all cases; it is merely a rule of good industrial practice. Warnings are matters of substance, not*

procedure (“James – vs – Waltham Holy Cross UDC”). Whether a warning should have been given will depend on all the circumstances of the case, including its effectiveness, and the alternative course which may have been available or adopted ... There should be no need to give a warning to a highly paid and qualified employee that he will be dismissed if there is dissatisfaction with his work, for he should know this. Nor is there a need to give an educated person in a responsible position a warning that he must co-operate with his head of department (“Farnborough – vs – Governors of Edinburgh College of Art”);

Huwa importanti li jiġi denotat ukoll illi fl-istess opra preċitata l-awtur jirriveva wkoll dan li ġejj:

“1. Tribunals have frequently stressed the need to issue warnings before the power of dismissal is exercised. The warnings should be given by a person in authority, should be clear, incisive and firm. They should make clear the nature of the conduct which will not be tolerated and spell out in no uncertain terms that the consequence of a failure to heed a warning will be dismissal. Formal warnings should be given in writing and this is of particular importance when there are language or communication problems” (para 12.17);

2. “Failure to follow these rules may lead to the tribunal making a finding adverse to the employer” (para 12.118);

3. “If the tribunal considers that had a clear warning been given, a dismissal would not have been necessary, then it will conclude that a dismissal without such a warning will be unfair” (“Jones – vs – GEC Elliot Automation Ltd”)” (para. 12.119);

4. Fundamentalment, imbagħad, l-istess paragrafu citat mis-soċjetà appellanti jintemm bl-osservazzjoni siewja illi, “Each case must be determined on its own merits” (para. 12.119);

Jinżel minn din il-konsiderazzjoni tal-aħħar illi ma teżisti ebda regola fissa jew predeterminata u kollox hu mħolli għall-apprezzament prudenzjali tat-Tribunal fil-każ singolu. Ukoll, bħal fil-każ tat-tribunali Ingliżi, it-Tribunal Industrijali domestiku, anke fin-nuqqas ta’ provvedimenti speċifiku mil-leġislatur fl-Att imsemmi, jidher li segwa dan l-istess kriterju prattiku derivanti mill-bon sens. Evidentement, kif ġie kkomentat anke mill-Qorti tal-Appell, Sede Ċivili, “Ir-regola tal-warnings ġiet stabbilita biex jiġu evitati tkeċċijiet vessatorji, oppressivi jew motivati minn skatti momentanei.” (**Salvino Borg d’Anastasi – vs – Ian de Cesare nomine**, 13 ta’ Ġunju, 1995) (fn. 18: Qorti tal-Appell, Appell

Ċivili 15/2008, 2 ta' Ottubru, 2009, per Onor. Imħallef Philip Sciberras, fl-ismijiet John Cutajar vs Allegro Andante Limited);

Dan it-Tribunal mill-banda l-oħra hu tal-fehma li l-komportament tar-rikorrent ukoll ippreġudika l-pożizzjoni tiegħu, u kkontribwixxa bil-bosta għat-terminazzjoni tal-impjeg tiegħu. Impjegat ma jistax jippretendi li jsir dak li jrid u li jaqbel lilu. Mix-xhieda ta' Christine Galea, Rocco Festari, u David J. Dingli ħareġ ċar kemm ir-rikorrent kien ried jiddetta kif irid hu dwar kif għandu jitħallas il-commissions.

Dwar il-kontribuzzjoni da parti ta' impjegat għat-terminazzjoni tiegħu l-awtur Norman jirriveva li:-

*“11.126 ... If a person is injured, partly because of his own fault and partly due to the fault of another, damages shall be reduced to the extent the court thinks fit, having regard to the claimant's share in the responsibility for the damage. The defence is successfully raised in a number of cases. The employer will argue that even though he was negligent, so too was the injured employee, and a reduction in the amount of damages awarded will be the result.” (fn. 19: *ibid* – p. 332)*

It-Tribunal Industrijali f'dawn it-tip ta' ċirkostanzi jiżen il-fattispeċi tal-kwistjoni kollha li jkollu quddiemu in dezamina flimkien mal-provi mressqa, u f'dawn it-tip ta' ċirkostanzi jirriduċi l-ammont ta' kumpens dovut lill-impjegat u dan minħabba dak il-komportament li jkun ikkontribwixxa għat-terminazzjoni tiegħu. L-imsemmi awtur, Norman Selwyn jagħti indikazzjoni u gwida ċara lit-Tribunali kif għandhom jaslu għall-komputazzjoni tal-kumpens u kif ukoll x'għandhom jikkunsidraw għal dak it-tnaqqis mill-kumpens.

“17.22 Where an employment tribunal finds that the dismissal was to any extent caused or contributed to by any action of the claimant, it shall reduce the amount of the compensated award by such proportion as it thinks just and equitable, having regard to that finding (ERA s 123 (6)). In Nelson v BBC (No2), the Court of Appeal stated that there are three matters which must be taken into account under this heading. First, the action of the employee must be culpable or blameworthy; second that the action must have caused or contributed towards the dismissal; and third, it must be just and equitable to reduce the compensatory award by the specified proportion. For example, in Scottish Co-Operative Wholesale Society Ltd v Lloyd a dismissal was held to be unfair because no specific warning had been given to the claimant. But he failed to reply to complaints which had been made against him, failed to obey certain

instructions and failed to achieve a modest sales target. All these factors were held to be conduct which contributed towards the dismissal and therefore grounds for reducing the compensatory award. A failure to follow works rule, using company property for private purposes, uncooperative conduct, failure to apologise for wrongful acts (eg swearing at a manager), failure to explain unauthorised absences, a refusal to give an explanation for certain conduct, failing to return to work on time after holidays, and so on, have held to be grounds for reducing the compensatory award.” (fn. 20: *ibid* – par. 17.222, p. 455)

Wara li t-Tribunal ikkonsidra dan kollu spjegat hawn fuq iqis li għalkemm l-attitudni tar-rikorrent ikkontribwixxiet bil-kbir għat-terminazzjoni tal-impjeg tiegħu, mill-banda l-oħra s-soċjetà intimata ukoll għandha n-nuqqasijiet tagħha kif ġie fuq spjegat. Għalhekk dan it-Tribunal iqis li t-terminazzjoni mill-impjeg tar-rikorrent ma saritx għar-raġuni valida u suffiċjenti fil-liġi.

Kif ġia ġie rilevat aktar 'il fuq, ir-rikorrent ukoll, tramite l-azzjoni tiegħu, ikkontribwixxa għat-terminazzjoni tiegħu, u ta' dan it-Tribunal se jieħu in konsiderazzjoni dawn l-istanti ukoll meta se jiġi biex jiddeċiedi l-kumpens dovut lir-rikorrent. Ir-rikorrent, li kien ilu jaħdem, mas-soċjetà intimata mid-9 ta' Jannar, 2012 sas-6 ta' Novembru, 2013. Illi f'dan ir-rigward, l-istess awtur, Selwyn dwar il-kondotta ta' tali impjegati jsostni:-

“17.223 A senior employee who is dismissed for serious misconduct must expect to have his compensatory award reduced substantially, for a higher standard of conduct is expected from him.” (fn. 21: *ibid* – par. 17.223, p. 456)

Ir-rikorrent bl-aġir tiegħu se jħalli impatt fuq il-kumpens li dan it-Tribunal se jagħti lill-istess rikorrent. In oltre, kif irriżulta mill-provi, ir-rikorrent kien qiegħed jippretendi li jsir dak li jrid hu mingħajr ma jieħu in konsiderazzjoni r-regolamenti tas-soċjetà intimata, u li kellu ċertu awtorità żejda fuq il-post tax-xogħol.

Illi in oltre, bħala perċentwal ta' ħtija dan it-Tribunal iqis li ż-żewġ kontendenti għandhom ħtija ugwali u għalhekk qed jaqsam il-ħtija f'ħamsin fil-mija (50%) lil kull parti.

Illi kif ġia ġie spjegat f'deċiżjonijiet oħra ta' dan it-Tribunal, il-kumpens li jasal għalih it-Tribunal għandu jkun in linea ma' dak li jkun għadda minnu l-impjegat/a. Il-Qrati tagħna ukoll indikaw il-mod u x'għandu jieħu in konsiderazzjoni t-Tribunal Industrijali sabiex jasal għall-kumpens ġust u xieraq. Il-Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) f'diversi deċiżjonijiet elenkat l-istanti li t-Tribunal Industrijali għandu jikkonsidra

sabiex jasal għall-komputazzjoni tal-kumpens u kif ukoll x'għandu jikkonsidra sabiex jasal għal tali kumpens. (fn. 22: Appell Ċivili 64/2017 – Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) fl-ismijiet Borg Carmel vs Malta Transport Services (Operations) Ltd deciża fid-9 ta' Marzu, 2019, per l-Onorevoli Imħallef Anthony Ellul, u Appell Ċivili 90/2018 – Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) fl-ismijiet Pisani Marco vs the AV Warehouse Ltd deciża fil-11 ta' Frar, 2019, per l-Onorevoli Imħallef Anthony Ellul, u Appell Ċivili Nru: 160/2018 fl-ismijiet, Publius Davison vs De La Rue Currency and Security Limited deciża 11 ta' Ottubru, 2019, per l-Onorevoli Imħallef Anthony Ellul).”

L-Appell

6. Fir-rikors tal-appell imressaq fl-20 ta' Novembru, 2023, is-soċjetà intimata talbet lil din il-Qorti tħassar u tirrevoka d-deċiżjoni appellata, u minflok tgħaddi biex tiddeciedi l-każ billi tilqa' l-eċċezzjonijiet tagħha, filwaqt li tiċhad it-talbiet tar-rikorrent.

7. Is-soċjetà intimata qalet li hija ħassitha aggravata għaliex it-Tribunal mar oltre d-dettami tal-liġi u tal-ġurisprudenza, meta ddecieda li jmur oltre dak rikjest minnu fl-artikolu 81 tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta, minflok ma illimita ruħhu għal deciżjoni dwar jekk it-tkeċċija tar-rikorrent mill-impjieg kinitx ġusta jew le, apporzjona l-*award*, b'tali mod li jqajjem dubju dwar il-validità tad-deċiżjoni nnifisha. Is-soċjetà intimata qalet li s-setgħa tat-Tribunal tkopri biss il-poter li dan għandu li jiddikjara jekk tkeċċija kinitx ġusta jew le, u li jagħti *award* abbażi ta' dik it-tkeċċija. Qalet li dan ġara fil-każ odjern, imma t-Tribunal ipprova jsib il-linja tan-nofs. Is-soċjetà intimata qalet li t-Tribunal ikkunsidra l-attitudni tar-rikorrent, kif ukoll ikkunsidrata fix-xhieda ta' (i) Rocco Festari li xehed fuq l-aggressività tar-rikorrent, il-pressjoni tar-rikorrent għal *commissions* li mhumiex dovuti, l-incident fejn ir-rikorrent gideb sabiex jagħti l-impressjoni li kien ma'

klijent meta dan ma kienx minnu, (ii) ix-xhieda ta' Anthony Micallef dwar l-attitudni tar-rikorrent fuq il-post tax-xogħol, fejn anki t-Tribunal irrimarka li din ma kienet xejn dinjituża, (iii) ix-xhieda ta' David J Dingli li spjega li r-rikorrent kien juri insubordinazzjoni fuq il-post tax-xogħol, il-lingwaġġ xejn dinjituż li kien juża r-rikorrent anki mas-superjuri tiegħu, it-ton li bih kien jitkellem ir-rikorrent u l-mod kif kien jiddetta kif u meta għandu jithallas il-*commissions*. Qalet li meta gie biex jikkunsidra din ix-xhieda, u l-inċident partikolari li wassal għat-tkeċċija tar-rikorrent, it-Tribunal qies li r-rikorrent kien ikkontribwixxa għat-terminazzjoni tiegħu mill-impjieg. Qalet li però hija qiegħda togġezzjona għall-fatt li t-Tribunal irrimarka biss li r-rikorrent kien ikkontribwixxa għat-terminazzjoni tiegħu, sal-punt li ħass il-bżonn li jnaqqas il-kumpens mogħti, u minflok ma t-Tribunal ikkunsidra li tali raġunijiet kienu validi u suffiċjenti li kellhom iwasslu għat-tkeċċija tiegħu, qies li dawn setgħu jwasslu għat-tkeċċija tar-rikorrent mill-impjieg. Is-soċjetà intimata qalet li hija tikkontesta wkoll il-konsiderazzjoni tat-Tribunal li l-kontendenti għandhom ħtija ugwali għat-tkeċċija tar-rikorrent. Qalet li hija ma uriet ebda nuqqas, u kien l-atteggjament tar-rikorrent li ppretenda li seta' jagħmel li jrid fuq il-post tax-xogħol, inkluż jigdeb, kif ukoll li jirrapporta li kien ma' klijent meta dan ma kienx minnu. Qalet li t-Tribunal stess ta sensiela ta' raġunijiet għalfejn it-tkeċċija kienet ġusta, però imbagħad ikkonkluda li t-tkeċċija kienet ingusta. Qalet li meta gie biex jimmotiva d-deċiżjoni tiegħu, it-Tribunal m'għamel l-ebda riferiment għal-liġi, u mexa biss ma' dak li qalu awturi barranin li ma jistgħux jiġu applikati b'kontravvenzjoni diretta għal-liġi. Is-soċjetà intimata qalet li l-liġi Maltija tagħmel limitazzjonijiet stretti fuq id-deċiżjonijiet li jistgħu jittieħdu mit-Tribunal, li ma jstax jipprova japporzjona kemm kienet ġusta terminazzjoni partikolari. Komplet tgħid li l-

gudizzju jirreferi għal 'negligenza kontributorja', iżda dan ma jeżistix fil-Liġi Industrijali Maltija. Is-soċjetà intimata qalet li kien it-Tribunal stess li f'diversi istanzi irrimarka dwar l-atteggjament hażin u preġudikanti tar-rikorrent, u din hija indikazzjoni suffiċjenti li r-rikorrent kellu jitkeċċa. Komplet tgħid li t-Tribunal innifsu innota li r-rikorrent kien ta' tfixkil fuq il-post tax-xogħol, u li l-liġi ma titlobx li prinċipal jiżviluppa sistema ta' dixxiplina kumplessa, iżda titlob biss li fiż-żmien li fih tittiehed id-deċiżjoni din tkun waħda raġonevoli. Is-soċjetà intimata qalet li t-Tribunal stess innota li minbarra t-twissijiet kontinwi tas-soċjetà intimata, ir-rikorrent baqa' b'karattru diffiċli, aggressiv, li dejjem jippretendi li tgħaddi tiegħu, u li jsir kif jgħid hu, u li huwa bniedem mingħajr dixxiplina u insubordinat. Qalet li għalhekk it-Tribunal ipprova joħloq kompromess fejn ma kien hemm lok għal ebda kompromess, u huwa għalhekk li l-liġi giet interpretata b'mod żbaljat, għaliex hija ma kellha ebda għażla għajr li tittermina l-impjeg in vista tal-imgiba tar-rikorrent. Qalet li dan sar b'mod legittimu u korrett, wara diversi twissijiet u wara li kien ir-rikorrent stess li kkawża t-terminazzjoni effettiva tiegħu.

Ir-Risposta tal-Appell u l-Appell Incidentali

8. Ir-rikorrent qal li appell minn deċiżjoni tat-Tribunal jista' jsir biss fuq punt ta' liġi *ai termini* tal-artikolu 82(3) tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta, u l-appell tas-soċjetà intimata huwa bbażat kollu kemm hu fuq il-mertu tal-każ. Ir-rikorrent qal li għalhekk l-appell tas-soċjetà intimata għandu jigi miċħud, għaliex fil-każ odjern ma kien hemm l-ebda vjolazzjoni jew applikazzjoni falza ta' punt ta' dritt, u din il-Qorti għandha ssib li l-appell huwa frivolu u vessatorju. Ir-

rikorrent qal li huwa kien impjegat mas-soċjetà intimata bħala *Sales & Marketing Manager* mid-9 ta' Jannar, 2012 sas-6 ta' Novembru, 2013, meta tkeċċa mill-impjieg. Qal ukoll li huwa qatt ma ngħata twissija formali li jekk l-impjieg tiegħu tkompli, ser twassal għal terminazzjoni. Qal li huwa tkeċċa wara li d-direttur tal-kumpanija darba minnhom ħaseb li r-rikorrent u kollega tiegħu kienu baqgħu l-uffiċċju wara l-ħin tax-xogħol, ħabtilhom u ma fetħulux. Skont dan id-direttur, ir-rikorrent u l-impjegat l-ieħor kienu qegħdin jaġixxu kontra l-interessi tal-kumpanija bi ksur tal-obbligi tagħhom, u kienu anki ġew infurmati li kienet ser issir kwerela mal-Pulizija. Qal li minkejja li tkeċċa mill-impjieg f'it wara dan l-incident, is-soċjetà intimata qalet li r-raġuni għat-tkeċċija tiegħu mill-impjieg kienet minħabba arroganza, u peress li huwa kien jitlob ħlas tal-*commission* bil-quddiem. Qal ukoll li huwa dejjem sostna li l-impjieg tiegħu ġie tterminat b'mod ingust, u huwa dejjem ġab l-interessi tal-kumpanija l-ewwel u qabel kolloxx. Qal li hu, flimkien mal-kollega tiegħu, kienu konsistenti f'dak li qalu, fis-sens li huma ma kienu qegħdin jaġmlu xejn straordinarju u lanqas illegali dakinhar li seħħ l-incident li wassal għat-tkeċċija tiegħu. Ir-rikorrent qal li huwa kellu pożizzjoni tajba, u kiseb riżultati tajbin, u għalhekk kien intitolat għall-*commissions*, apparti l-paga bażika tiegħu. Qal li kien hemm drabi fejn talab li jithallas parti mill-*commission* bil-quddiem minħabba l-esiġenzi personali tiegħu, iżda huwa qatt ma ppretenda li bilfors jithallas bil-quddiem. Ir-rikorrent qal li t-Tribunal illikwida l-kumpens li għandu jithallas lil fuq sitt xhur paga, li minnhom tnaqqas 50% minħabba negliġenza kontributorja min-naħa tiegħu, u għalhekk it-Tribunal ikkundanna lis-soċjetà intimata tħallsu €5,000 jew l-ammont ta' sitt xhur paga li minnhom tnaqqsu 50%. Qal li permezz ta' digriet tal-21 ta' Novembru, 2023, it-Tribunal ikkonferma li l-kalkolu tal-kumpens

inħadem fuq l-ewwel kuntratt ta' impjieg li kellu r-rikorrent, u mhux fuq it-tieni kuntratt ta' impjieg, jiġifieri €22,000 fis-sena, u għalhekk varja l-kumpens li għandu jithallas lilu billi ddecieda li dan għandu jkun fl-ammont ta' €6,000 u mhux €5,000.

9. B'riferiment specifiku għall-aggravju sollevat mis-soċjetà intimata, ir-rikorrent qal li t-Tribunal iddecieda li kien hemm tkeċċija ingusta, u llikwida l-kumpens, iżda wara applika riduzzjoni tal-kumpens wara li t-Tribunal ħass li r-rikorrent kien żbalja sa ċertu punt. Qal li huwa jemma li kellu jingħata kumpens ogħla, iżda jikkoncedi li t-Tribunal għandu kompetenza jnaqqas il-kumpens fejn hemm provi ċari li ħaddiem ikun verament u materjalment ikkontribwixxa għat-tkeċċija tiegħu. Qal li biex it-Tribunal jiddeciedi każ li jkollu quddiemu, dan irid jevalwa l-provi kollha u jagħti l-interpretazzjoni tiegħu wara li japplika l-prinċipju tal-bilanċ tal-probabbiltà. Qal li huwa dmir tat-Tribunal li jevalwa ċ-ċirkostanzi kollha, u dan jirrikjedi analiżi taċ-ċirkostanzi kemm min-naħa tal-impjegat kif ukoll min-naħa tal-prinċipal. Ir-rikorrent qal ukoll li huwa prinċipju paċifiku li mhux kull każ ta' kondotta ħażina jwassal għal tkeċċija, u fil-każ odjern it-Tribunal sab li s-soċjetà intimata ma kellhiex raġuni tajba u biżżejjed sabiex tkeċċih mill-impjieg, u kien għalhekk li ġie likwidat il-kumpens. Kompla jgħid li jekk it-Tribunal isib li ħaddiem ikun ikkontribwixxa għat-tkeċċija, it-Tribunal jista' jikkunsidra tnaqqis fil-kumpens, u għalhekk it-Tribunal għandu kompetenza jiddeciedi dwar il-perċentwali tal-ħtija tal-impjegat.

10. B'riferiment għas-sistema ta' dixxiplina li tħaddem is-soċjetà intimata, ir-rikorrent qal li huwa prinċipju bażiku fil-liġi industrijali Maltija, li l-proċedura tad-dixxiplina fuq post tax-xogħol hija proċess li għandu jkun konsistenti,

trasparenti, u stabbli għall-benefiċċju u għall-protezzjoni tal-impjegati. Qal li b'dan l-aggravju tagħha l-intimata qiegħda tkompli turi kemm hija qiegħda tinjora prinċipji bażiċi, fosthom billi tkeċċi haddiema mingħajr ma tipprovdihom l-opportunità ġusta li jifhmu dak li qiegħdin jiġu akkużati bih, u jiddefendu ruħhom minn tali akkużi. Qal li huwa ċar li kieku s-soċjetà intimata tatu ċans jifhem x'kien dak li kien qiegħed idejjaq lid-direttur tagħha, huwa kien ikollu ċans jirregola ruħhu, imma huwa qatt ma ngħata xi forma ta' twissija, u kien biss wara li tkeċċa li huwa sar jaf b'ċerti kwistjonijiet.

11. Permezz tal-appell inċidentali tiegħu, ir-rikorrent spjega li d-danni sofferti minnu huma ferm aktar mill-ammont li ġie likwidat mit-Tribunal, u din hija kwistjoni li ilha għaddejja h'dax-il sena, u meta ġie intavolat l-appell tas-soċjetà intimata, huwa sab ruħu f'sitwazzjoni fejn sofra aktar preġudizzju għaliex l-proċeduri reġgħu twalu. Qal li huwa minnu li t-Tribunal għandu jirrikonoxxi l-ħtija taż-żewġ naħat fl-iffissar tal-kumpens dovut, iżda l-kumpens m'għandux jiġi ridott abbażi ta' allegazzjonijiet dwar inċidenti li kienu ġraw qabel il-perijodu meta ttieħdet id-deċiżjoni tat-terminazzjoni, u li tqajmu biss quddiem it-Tribunal. Spjega li f'dan il-każ tqajmet allegazzjoni ta' firma falza fuq *purchase order*, liema allegazzjoni qatt ma ġiet ippruvata, iżda kienet allegazzjoni li kkontribwiet għat-tnaqqis fil-kumpens li għandu jithallas lilu. Ir-rikorrent qal li bl-istess mod, it-Tribunal naqqas il-kumpens li għandu jithallas lilu għaliex huwa talab li jingħata *commissions* b'mod differenti, iżda dan it-tnaqqis fil-kumpens mhuwiex ġustifikat għaliex din ma kinitx kwistjoni li b'xi mod kellha tikkontribwixxi għat-tkeċċija tiegħu. Kompla jgħid li l-fatt li d-direttur tas-soċjetà intimata xehed li kien idejqu r-rikorrent, ma jfissirx li d-direttur kellu raġun,

għaliex ma kien hemm l-ebda prova li turi li d-direttur kellu għalfejn iħossu urtat fuq tul ta' żmien, u wara kollox ma kien hemm l-ebda forma ta' twissija dwar dan. Ir-rikorrent qal li dak li huwa żgur hu li huwa pprova jaħdem fl-aħjar interessi tal-kumpannija, ġab riżultati tajbin, u mexxa *team*, u għalhekk it-Tribunal ma kienx korrett meta naqqas il-kumpens. Qal li biex it-Tribunal inaqqas il-kumpens, dan irid ikollu bażi legali sostnuta mill-provi, li turi li verament kien hemm kontributorjetà min-naħa tal-impjegat. Ir-rikorrent għalhekk qal li din il-Qorti għandha tikkonferma d-deċiżjoni tat-Tribunal, b'dan illi għandha tiddeċiedi li t-tnaqqis fil-kumpens ma kienx ġustifikat għaliex ma kien hemm l-ebda prova li turi li r-rikorrent ikkontribwixxa għat-tkeċċija tiegħu, u b'hekk din il-Qorti għandha tordna li r-rikorrent għandu jingħata kumpens sħiħ.

Ir-Risposta għall-Appell Inċidentali

12. Is-soċjetà intimata qalet li fir-rikors tal-appell tagħha, hija diġà ħadet il-pożizzjoni li t-tkeċċija tar-rikorrent mill-impjieg saret għal raġuni ġusta u valida, u għalhekk m'hemm l-ebda kumpens x'jiġi likwidat fil-konfront tiegħu. Qalet li f'każ li l-appell tagħha jiġi miċħud, xorta waħda din il-Qorti m'għandhiex iżżid il-kumpens li hija għandha tħallas lir-rikorrent. Qalet li l-asserzjoni tar-rikorrent li d-danni sofferti minnu huma akbar minn dawk likwidati, jammontaw għal appell fuq punt ta' fatt u mhux ta' liġi, u sabiex wieħed jattakka l-kumpens mogħti mit-Tribunal, irid ikun hemm bażi legali sabiex isir dan. Qalet ukoll li fattur importanti fid-determinazzjoni tal-likwidazzjoni tad-danni minħabba tkeċċija ingusta, huwa kemm l-impjegat dam mingħajr impjieg, u mhux kemm damet

biex inqatgħet il-kawża. B'riferiment għall-aggravju sollevat mir-rikorrent li t-Tribunal ikkunsidra incidenti li seħħew qabel il-perijodu li fih ittiegħdet id-deċiżjoni tat-terminazzjoni, kemm it-Tribunal kif ukoll il-prinċipal għandhom jaraw il-komportament tal-impjegat fl-intier tiegħu, u mhux jieħdu xi incident partikolari f'izolament. Is-soċjetà intimata għal darb'oħra qalet li ħargu biżżejjed provi li juru li t-tkeċċija tar-rikorrent kienet mistħoqqa, u kien it-Tribunal li ddeċieda li l-kumpens għandu jiġi ffissat bil-mod kif gie ffissat. Qalet ukoll li mhuwiex minnu li t-Tribunal meta wasal għad-deċiżjoni, naqas milli jqis il-provi kollha, sempliċiment għaliex ikkonkluda li r-rikorrent ikkontribwixxa għat-tkeċċija tiegħu. Is-soċjetà intimata qalet li in vista ta' dak li jirriżulta mill-provi, din il-Qorti għandha tirrifjuta li tagħti żieda fil-kumpens lir-rikorrent, għaliex dan ikun ferm ingust fiċ-ċirkostanzi kollha tal-każ.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

13. Din il-Qorti ser tgħaddi sabiex tikkunsidra l-aggravju mressaq mis-soċjetà intimata fir-rikors tal-appell tagħha, kif ukoll l-aggravju mressaq mir-rikorrent fl-appell incidental ta' tiegħu, u dan fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet magħmula mit-Tribunal fid-deċiżjoni appellata, u tas-sottomissjonijiet magħmula mill-partijiet rispettivi.

L-Aggravju: [It-Tribunal mar oltre dak li tippermettilu l-liġi]

14. Is-soċjetà intimata tgħid li t-Tribunal kellu biss il-poter jiddeċiedi jekk it-tkeċċija tar-rikorrent mill-impjegat kinitx valida u ġusta jew le, u f'każ li jiddeċiedi

li t-tkeċċija kienet waħda ingusta, kellu jgħaddi sabiex jiffissa l-kumpens li għandu jithallas lir-rikorrent. Tgħid li t-Tribunal mar oltre minn dak li tippermettilu l-liġi, hekk kif dan ipprova jsib kompromess jew 'triq tan-nofs', u filwaqt li min-naħa l-waħda ikkunsidra li l-imġiba tar-rikorrent fuq il-post tax-xogħol tiegħu, xejn ma kienet dinjituża, inkluż l-mod kif kien ikellem lis-superjuri u lill-kollegi tiegħu, min-naħa l-oħra kkunsidra li l-impjeg tiegħu gie tterminat b'mod ingust, anki jekk kien hemm element ta' kontributorjetà min-naħa tar-rikorrent stess, li wassal għat-tkeċċija tiegħu. Is-socjetà intimata tgħid li filwaqt li t-Tribunal ikkunsidra li kien hemm diversi provi li juru li r-rikorrent kien fi ħtija, u li setgħu jwasslu għat-tkeċċija tiegħu, finalment meta gie biex jagħti d-deċiżjoni finali tiegħu, it-Tribunal iddeċieda li t-tkeċċija tar-rikorrent mill-impjeg kienet waħda ingusta. Tgħid li sabiex wasal għal din il-konklużjoni, it-Tribunal mar oltre l-parametri tal-poteri li ttiħ il-liġi, u l-kuncett ta' 'negligenza kontributorja' ma jeżistix fid-dritt lavorattiv tagħna. Tgħid ukoll li t-Tribunal ma qiesx li mill-provi kellu jirriżulta li hija ma kellha ebda għażla għajr li tittermina l-impjeg tar-rikorrent, għaliex minkejja twissijiet ripetuti, ir-rikorrent baqa' b'karattru diffiċli u aggressiv, u dejjem jippretendi li tgħaddi tiegħu.

15. Ir-rikorrent laqa' għal dan l-aggravju billi qal li dan mhux imsejjes fuq punt ta' liġi, imma bl-aggravju tagħha s-socjetà intimata qiegħda tistieden lil din il-Qorti tagħmel apprezzament mill-ġdid tal-mertu tal-każ. Ir-rikorrent isemmi wkoll diversi elementi fattwali sabiex jikkonvinċi lil din il-Qorti, li t-Tribunal kien korrett fid-deċiżjoni tiegħu li huwa tkeċċa mill-impjeg b'mod ingust, u jgħid li t-Tribunal ikkunsidra provi dwar episodji li kienu ilhom li seħħew, u li bl-ebda mod ma kienu marbuta mat-tkeċċija tiegħu mill-impjeg. Il-Qorti tqis li huwa ċar li bl-

aggravju tagħha, is-soċjetà intimata qiegħda tikkontesta l-apprezzament tal-fatti li għamel it-Tribunal, u għalhekk dan l-aggravju mhuwiex skont is-subartikolu (3) tal-artikolu 82 tal-Kap. 452. Il-Qorti tqis li anki jekk is-soċjetà intimata qagħdet lura milli tgħid dan b'mod esplicitu, l-aggravju tagħha huwa bbażat fuq il-fehma tagħha li l-konsiderazzjonijiet li għamel it-Tribunal kellhom iwasslu għal konkluzjoni differenti minn dik li wasal għaliha. Is-soċjetà intimata tipprova tikkonvinci lil din il-Qorti li l-assjem tal-provi li kellu quddiemu t-Tribunal, u anki l-konsiderazzjonijiet li għamel it-Tribunal partikolarment dwar l-attitudni tar-rikorrent fuq il-post tax-xogħol, kellhom iwasslu għall-konkluzjoni li hija kienet ġustifikata meta tterminat l-impjieg tar-rikorrent. Imma dak li qiegħda tilmenta minnu s-soċjetà intimata hija d-deċiżjoni tat-Tribunal dwar il-mertu, li din il-Qorti hija prekluziva milli tidhol fih. Safejn is-soċjetà intimata tgħid li t-Tribunal ma setax japporzjona r-responsabbiltà għat-tkeċċija b'tali mod li imbagħad jiffissa kumpens li jkun jirrifletti dan l-apporzjonament, din il-Qorti tqis li t-Tribunal seta' juża din id-diskrezzjoni sabiex jasal għad-deċiżjoni tiegħu. Fil-fatt kien dan l-apprezzament tal-provi mit-Tribunal, li wassal għall-konkluzjoni li filwaqt li kien hemm imġiba tar-rikorrent li ma kinitx aċċettabbli, u li bla dubju kienet strumentali biex ittiegħdet id-deċiżjoni li l-impjieg tiegħu għandu jiġi tterminat, fl-istess ħin it-Tribunal qies ukoll li s-soċjetà intimata għandha għal xiex twieġeb minħabba l-mod kif itterminat l-impjieg tar-rikorrent u n-nuqqas ta' proċeduri dixxiplinarji min-naħa tagħha. Il-Qorti tirrileva li mill-mertu ma jista' jsir l-ebda appell quddiemha, iżda safejn l-ilment tas-soċjetà intimata huwa dwar jekk it-Tribunal eżerċitax xi poter li m'għandux, il-Qorti tqis li t-Tribunal seta' jagħmel l-evalwazzjoni li għamel, u jasal għall-konkluzjoni li l-partijiet huma ugwalment responsabbli għat-tkeċċija mill-impjieg tar-rikorrent.

Għalhekk tqis li l-aggravju sollevat mis-soċjetà intimata fl-appell principali mhuwiex ġustifikat, u tiċċdu.

L-Appell Incidental: [Il-likwidazzjoni tal-kumpens]

16. Ir-rikorrent jgħid li huwa ħassu aggravat bil-parti tad-deċiżjoni appellata, fejn gie llikwidat il-kumpens li għandu jithallas lillu, għaliex id-danni sofferti minnu jammontaw għal ferm aktar mill-ammont li gie likwidat mit-Tribunal. Jgħid li din il-kawża ilha għaddejja ħdax-il sena, u wara li t-Tribunal ta d-deċiżjoni tiegħu, is-soċjetà intimata appellat mid-deċiżjoni. Jgħid li t-Tribunal ikkunsidra wkoll fatturi li ma kellhom x'jaqsmu xejn mal-eventwali tkeċċija tiegħu mill-impjeg, meta gie biex jiffissa l-kumpens li għandu jithallas lillu.

17. Il-Qorti tirrileva li anki dan l-aggravju sollevat mir-rikorrent fl-appell incidental tiegħu huwa bbażat fuq il-mertu u mhux fuq xi punt ta' ligi. Fi kwalunkwe każ, il-Qorti tirrileva li tul is-snin ġew żviluppanti kriterji ċari fil-ġurisprudenza tagħna li t-Tribunal għandu joqgħod fuqhom, meta jiġi biex jiffissa l-kumpens li għandu jithallas f'każ li jkun hemm sejbien ta' tkeċċija ingusta mill-impjeg, u dawn il-kriterji ma jinkludux iż-żmien li tkun ħadet il-kawża sakemm tiġi maqtugħha, imma l-mod kif l-impjegat ikun gie affettwat bit-tkeċċija, iż-żmien li dam mingħajr impjeg, u l-mod kif dan in-nuqqas ta' introjtu affettwalu ħajtu. Imma hawnhekk fuq kollox huwa importanti l-prinċipju li kull każ irid jiġi evalwat skont il-mertu tiegħu. Fil-każ odjern kien korrett it-Tribunal meta fil-likwidazzjoni tal-kumpens li għandu jithallas lir-rikorrenti, kkunsidra li kien hemm indikazzjonijiet qawwija li r-rikorrent ukoll kellu għal xiex iwieġeb, u

li r-rikorrent stess ikkontribwixxa b'mod attiv għat-terminazzjoni tiegħu mill-impjeg. In vista ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, din il-Qorti m'hija sejra tiegħu l-ebda konjizzjoni ulterjuri ta' dan l-aggravju, u għalhekk tqis li l-appell incidentali tar-rikorrent mhuwiex mistħoqq, u tiċċdu.

Decide

Għar-raġunijiet premissi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tiċċad kemm l-appell prinċipali kif ukoll l-appell incidentali, u b'hekk tikkonferma fl-intier tagħha id-deċiżjoni tat-Tribunal tas-7 ta' Novembru, 2023, kif emendata bid-digriet tal-21 ta' Novembru, 2023.

Kull parti għandha tħallas l-ispejjeż tagħha.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**